

FRA PLASTSØPPEL TIL NYE KLASSEROM

- et prosjekt i Elfenbenskysten

Undervisningsopplegg: 5- 7 trinn

Fag: Samfunnsfag, KRLE, naturfag, kunst og håndverk

Om undervisningsopplegget

Undervisningsopplegget består av tre deler med ulike temaer: Elfenbenskysten, resirkulering av plast og barns rettigheter og bærekraft. Flere av oppgavene kan gjennomføres i felleskap i klassen og andre oppgaver kan gjøres som selvstendig arbeid. Det er helt valgfritt å gjennomføre alle oppgavene, dere står fritt til å velge de som passer til deres undervisning.

Side	Innhold	Varighet	Trinn
	Elfenbenskysten	45 min	5 - 7
02	Tekst: Om Elfenbenskysten		
03	Oppgaver		
	Forsøpling og resirkulering av plast	4 timer <i>inkl tur</i>	5 - 7
04	Tekst: Klasserom bygget av plastavfall		
05	Oppgaver		
06	Tekst: Historien om Diomande		
07	Oppgaver		
	Barns rettigheter og bærekraft	60 min	5 - 7
08	Tekst: Barnerettighetene		
09	Oppgaver og Kahoot-quiz		
10	Tekst og oppgaver: Bærekraftsmålene		

Elfenbenskysten

FAKTABOKS

Offisielt navn: République de Côte d'Ivoire

Innbyggertall: Ca. 26,4 millioner (2020)

Offisielt språk: Fransk

Nasjonaldag: 7. august

Verdensdel: Afrika

Naboland: Ghana, Burkina Faso, Mali,
Guinea og Liberia

Nasjonaldyr: Afrikansk elefant

Om landet

Elfenbenskysten ligger i Afrika med en befolkning på ca. 20 millioner mennesker. Elfenbenskysten var lenge et fredelig og rikt land, som hadde en god økonomi fordi de blant annet solgte kaffe og kakao til andre land, som f.eks Norge. I 1999 angrep hæren staten, og den tidligere hærsjefen Robert Gueï lovet at Elfenbenskysten nok engang skulle bli et fredelig demokrati hvor folket skulle få bestemme. Det skulle imidlertid ikke ta lang tid før landet ble kastet ut i en lang og ødeleggende borgerkrig.

Nå over 20 år etter er det fortsatt uroligheter. Dette har hatt store konsekvenser for mange barn og unge som blant annet ble vervet som barnesoldater, mistet skolegang og havnet på flukt. I dag er det ca. 1,6 millioner barn som ikke får gå på skolen, blant annet fordi det ikke finnes nok skoler som har plass til alle. De fleste av disse er jenter.

Flagget til Elfenbenskysten © <https://flagpedia.net>

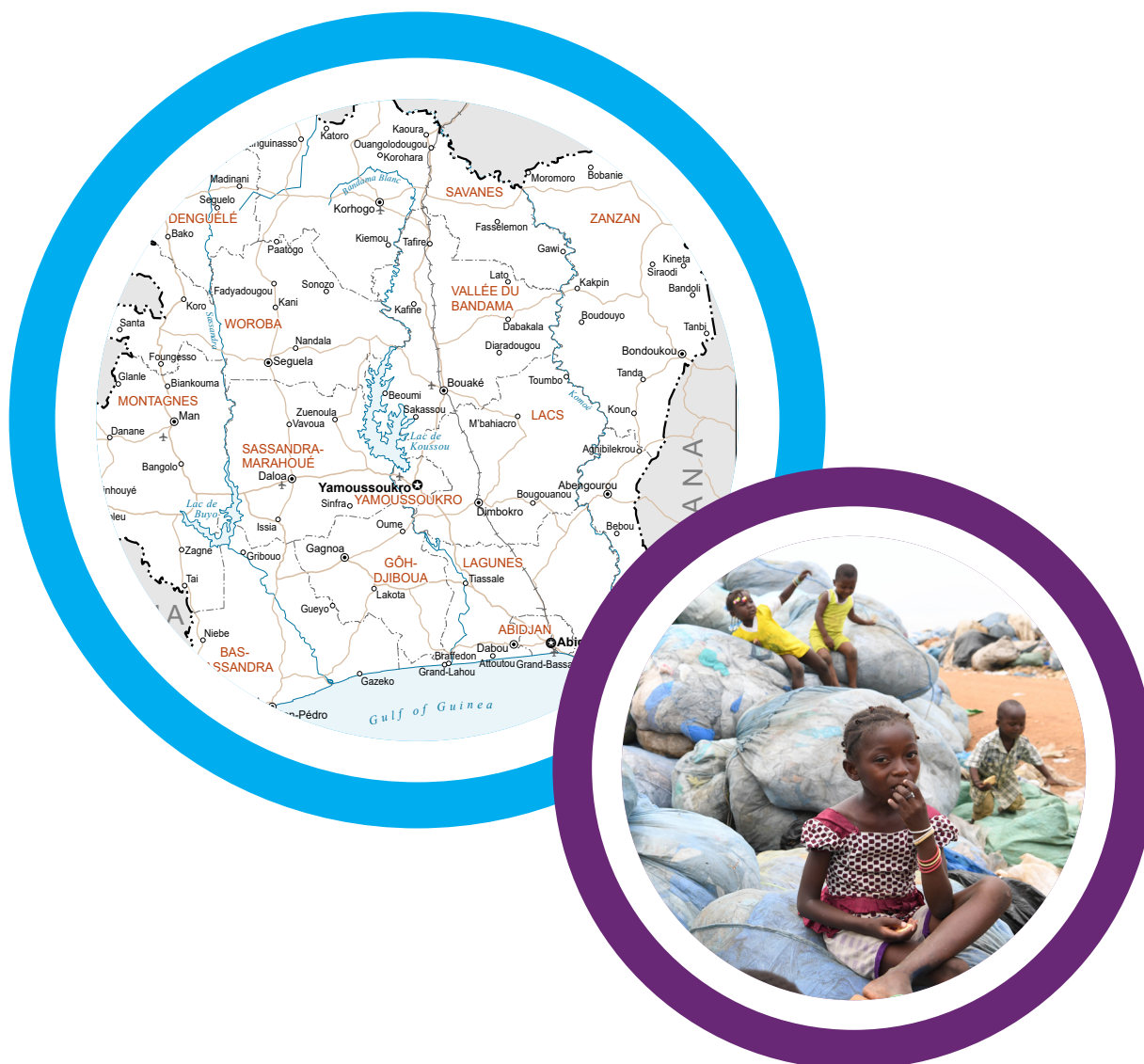

Skolejenter i byen Touba

Elfenbenskysten

Oppgaver

- A) Finn Elfenbenskysten på kartet. Hvilke land grenser til Elfenbenskysten?
- B) Hvor mange mennesker bor det i Elfenbenskysten?
- C) Hva er forventet levealder i Elfenbenskysten i 2020? Finn forventet levealder i Norge og sammenlign. Var det stor forskjell? Bruk gjerne denne siden for å sammenligne: <https://www.fn.no/Statistikk#group-by-letter>
- D) Hvor mange barn og unge er det som ikke går på skole i Elfenbenskysten?

Klasserom bygget av plastavfall

Hva er problemene?

→ Mangel på skolegang

I Elfenbenskysten er det 1,6 millioner barn og unge som ikke går på skolen. En av hovedgrunnene til dette er mangel på skoler og klasserom. 1,6 millioner barn er mer enn dobbelt så mange som alle barn (mellom 0 og 12 år) i Norge.

→ Dårlig søppelhåndtering

Et annet problem er at 288 tonn (!) plast blir produsert hver dag og kun 5% av dette blir resirkulert. For å forstå disse tallene, kan vi sammenligne det med elefanter. En elefant kan veie ca 6 tonn. 288 tonn plast veier like mye som 48 elefanter! Og de 5% med plast som blir resirkulert tilsvarer 14,4 tonn = litt mer enn 2 elefanter.

→ Alvorlige sykdommer

60 % av alvorlige sykdommer hos barn i Elfenbenskysten skyldes dårlig søppelhåndtering. Mye av plasten i Elfenbenskysten havner i havet, der hvor barn bor og leker eller på store søppelhauger. Flere barn blir syke og får diaré og malaria som følge av forurensning. Plastsøppelet fylles av regnvann, som bakterier, virus, parasitter og småfluer formerer seg i.

En av sykdommene barna kan få heter malaria, og skyldes malariamyggen. Myggen legger eggene sine i vannet som samler seg rundt søppelet og formerer seg der. Andre sykdommer som barna får kan skyldes forurenset drikkevann, forurenset mat eller smitte fra person-til-person.

Klasserom bygget av plastavfall

Hva kan være løsningen?

→ Bygge skoler av plastavfall

UNICEF samarbeider med et selskap som heter Conceptos Plasticos. De har funnet en løsning på problemene ved å kunne resirkulere plastavfall som flasker, poser og bildekk (m.m) som blir omsmeltet og formet til murstein.

Se for deg legoklosser. Disse «mursteinene» kan i likhet med legoklosser bygges uten at man trenger lim for å sette dem sammen. Det tar derfor mye kortere tid å bygge skolene av plast slik at elevene raskere får tilgang på et klasserom.

Flere kvinner som tidligere ikke hadde jobb, får nå betalt for å rydde og samle plasten som de leverer til fabrikk, slik at de har penger til å ta vare på familiene sine.

Oppgaver

- A) Hva gjør UNICEF i samarbeid med Conceptos Plasticos med plasten?
- B) Hvordan tror dere at det er å bo et sted med så mye søppel overalt?
- C) I Felleskap: Snakk sammen om hvordan dere kan forsøple mindre. Skriv opp konkrete forslag på tavlen, kanskje dere sammen kan lage noen nye klasseregler for å bli flinkere til å resirkulere?
- D) Gå en tur i nærområde for å observere, og gjerne rydde plast i naturen eller bymiljøet. Elevene kan plukke plast og samle det, skylle det og forsøke å lage noe ut av plasten de finner. Forsøk gjerne å lage skoler!

*Alternativ: Elevene kan ta med plast hjemmefra og bygge noe av dette.
(Send bildene av det dere bygger til helle.eiborg@unicef.no så kan vi legge det ut på UNICEF-rundens nettsider).*

Historien om Diomande

Diomande Miamo (i den gule t-skjorta) er en 14 år gammel gutt. Han er sammen med vennene sine foran den nye skolen som holder på å bygges. Den er laget av resirkulert plast, og ligger i landsbyen Gouekolo, vest i Elfenbenskysten.

De tre guttene har samme navn. De to eldste er 14 år gamle, og den yngste er 12 år gammel. De bor i nærheten av skolen og kommer nesten hver dag for å se hvor langt byggingen av de nye klasserommene er kommet. Den gamle skolen er laget av bambus og ligger rett ved siden av.

Diomande sier: "Siden skolen stengte på grunn av koronaviruset, kommer vi for å spille her på skolens lekeplass. Vi ser på arbeiderne som bygger de nye klasserommene. Det ser så fint, stort og rent ut. Vi er veldig spente. Vi har aldri sett slike klosser før. Klasserommene er kjølige på innsiden, og ikke noe støv eller regn trenger inn. Vi håper skolen starter snart, fordi vi liker den veldig godt".

«Hele landsbyen snakker om den. Jeg ønsker at faren min bygger et hus med disse klossene. I dag skal arbeiderne installere elektrisitet. De fortalte oss at elektrisiteten kommer på grunn av sola (solenergi). Når jeg blir eldre, vil jeg bli en lærer slik at jeg kan jobbe på en sånn skole.»

Oppgaver

Reflekter sammen om teksten

- Enten i grupper eller høyt i klassen

- A) Hva heter gutten i den gule t-skjorta, og hvor gammel er han?
- B) Hva brukte de for å bygge de gamle skolene?
- C) Hva er de nye skolene laget av?
- D) Hva synes guttene er det beste med den nye skolen?

Barns rettigheter

Barnerettighetene er det aller minste barn må ha for å få en trygg og sunn oppvekst. En rettighet er noe du får når du er født. Ingen har lov til å ta dine rettigheter fra deg, ikke foreldrene dine og ikke de andre barna. Mange tror at barns rettigheter er for barn i fattige land, men rettighetene er for barn i hele verden. Inkludert alle barna i klassen. En rettighet skal beskytte oss, så vi får mat når vi trenger det, og har noen som kan ta vare på oss. Men vi har også andre rettigheter, som retten til å si hva vi mener, og å tro på det vi vil.

Barns rettigheter er skrevet ned i FNs konvensjon om og gjelder for alle personer under 18 år. En oversikt over alle rettighetene kan man finne på plakaten med barnerettighetene og på nettsiden www.unicef.no/skole/junior/barnerettighetene.

Oppgaver

Reflekter sammen om teksten

- A) Kjenner elevene til en av rettighetene i FNs konvensjon om barnets rettigheter?
- B) Hvem skal barns rettigheter gjelde for?
- C) Hvilke rettigheter blir brutt når det er mye forurensing og forsøpling?
 - 1) Flere av barna i Elfenbenskysten blir syke av malaria, diaré og lungebetennelse som følge av forsøpling. Hvilke rettighet blir brutt her?
 - 2) Hva kan gjøres for å hindre at slike sykdommer oppstår?
- D) Hvilke rettigheter blir brutt når barna ikke kan gå på skole?
- E) Gi fem grunner til hvorfor skole/utdanning er viktig.
- F) Spill Kahoot om barns rettigheter: www.unicef.no/kahoot-om-barnerettighetene

Bærekraftsmålene

Hvert år samles verdens ledere i FNs generalforsamling. I 2015 ble de enige om en plan for en bedre verden. Planen er 17 mål som skal nås innen 2030. De kalles FNs bærekraftsmål.

Oppgaver

- A) Se på bærekraftsmålene sammen, de finner dere her: <https://www.unicef.no/skole/junior/barekraftsmal>. Se gjerne også filmen lenger ned på siden og snakk sammen om bærekraftsmålene. Print de gjerne ut og ha de hengende i klasserommet.
- B) Hvilke bærekraftsmål vil dere si er mest aktuelle for Plastskolene og hvorfor? Diskuter i klassen eller i grupper.